

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egy évre 10 h.
Negyedévre 4 -
Helyben házhoz hordva.
Egy évre 20 kor.
Negyedévre 5 -
Videkre postán szállítva.
Egy évre 24 kor.
Negyedévre 6 -
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hét 70. és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXII. évfolyam 105. szám.

Nagyvárad

Kedd, 1916 május 9.

Elfoglalták a németek a 304-es magaslatot

1280 francia fogoly.

Berlin, május 8. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér. Az utolsó napokban a Maas balpartján főként vitéz pomerániaiak által nagy nehézségek közepette, de mérsékelt veszteség mellett végrehajtott hadműveletek sikerrel jártak. Az ellenség legmakacsabb védekezése és bosszú ellentámadásai dacára a 304-es magaslat északi lejtőjén lévő árokröndszert elfoglaltuk és vonalainkat egészen magára a magaslatra toltuk előre. Az ellenség rendkívül súlyos veszteségeket szenvedett, úgy hogy sebesületlen foglyokban márcsak 40 tiszt és 1280 főnyi legénység jutott kezünkre.

A Mortham nyugati lejtőjén levő állásaink ellen erőnk megosztása végett intézett előretörései alkalmával is súlyos veszteségei mellett visszavertük az ellenséget. A keleti ponton a Dimont major mindkét oldalán élkeseredett harcok fejlődtek a melyekben az ellenség a majortól keletre csapatainkkal szemben egyebek között négereket vetett a küzdelembe. Az ellenség támadása összeomlott 300 emberét elfogtuk.

A vázolt harcok alkalmával további friss francia csapatok harcbarátot állapítottuk meg.

Az ellenség e szerint a Maas területén, ha a teljes kiegészítések után másodszer tűzbe vitt csapatrészeket is beszámítjuk 51 hadosztályt használt fel, vagyis bőven kétszeresét, a mi oldalunkon, a támadók oldalán eddig harcbarát csapatoknak.

A többi harcútereken sikeres járőr harcokon kívül a melyek Triepwal és Plirei környékén folytak le nincs különösebb jelenteni való. 2 francia kétfedelű a Cotle de Frieterre fölötti légi harc után égve lezuhant.

Keleti és Balkáni hadszíntér. Különös jelentőségű esemény nem történt. (Min. eln. sajtóosztály.)

Romániában nincs demobilizáció.

Szófia, május 8. A Neon Asti bukaresti levelezője előtt a román hadügyminisztériumban hivatalosan kijelentette, hogy Románia nem is gondol részleges demobilizálásra. A mezőgazdasági munkák elvégzése után a szabadsággolt negyvenezer ember újra be fog vonulni.

Az ir fölkelés áldozatai.

Hága, május 8. A Daily Express az elesett ir lázadók számát három-ezerre teszi. A fölkelés első napjaiban 15 ezer ember fogott fegyvert, szerdán azonban már csak ötezer vett részt a küzdelmekben.

SZÖNYEG-FÜGGÖNY

ágy- és asztalheritők, mat-
racok és paplanok, roletta-
vásznak, agyhuzatok, teher-
neműek és pamlag átvétők

Verdun új védője.

Budapest május 8. (Saját tudósítónk-tól.) Párisból jelentik: Verdun új védőjévé Nivelle tábornokot nevezték ki. Elődjét a centrumbeli hadsereg főparancsnokává nevezték ki.

Hazudik az olasz hivatalos.

Budapest, május 8. (Saját tudósítónk-tól.) Bécsből jelentik: Az olasz hivatalos jelentés szerint legutóbb két olasz torpedónaszád megtámadott két osztrák-magyar torpedónaszádot és egész Pólig üldözte. A jelentés szerint az egyik torpedónaszádot el is süllyesztette. Ezzel szemben tény az, hogy az osztrák-magyar torpedónaszádok támadták meg az olasz torpedónaszádokat és meg is futamították azokat. Eközben egy francia buvárhajó egyik hajónkat torpedóval eltalálta. Az eltalált Csepel azonban nem süllyedt el, csak megsérült és így futott be a kikötőbe.

A florinai betörés.

Athén, május 8. A Wolff ügynökség tudósítója megerősíti azt a hírt, hogy a franciák a florinai razzia után őrséget hagytak vissza a pályaudvaron és ezzel a Szaloniki-Florina vasut megszállását betörték. Bizonyos idő óta észlelhető volt az angoloknak és franciáknak az a törekvése, hogy a frontot Macedóniában nyugat felé kiterjesszék. Így egy francia hadosztály átkelt a Strymonon és Lygkhoroniban egy parancsnokságot létesített. Új erők, amelyeket Florinába rendeltek, arra engednek következtetni, hogy a város végleges megszállása küszöbön áll.

Az új montenegrói miniszterium Bordeauxban.

Budapest, május 8. Bordeauxból jelentik: Az új montenegrói kabinetet a következőképpen alakították meg: Elnökség, külügy és pénzügy: Radovics Andre, hadügy: Renics Lukács tábornok, igazságügy és belügy: Spasovics Jankó, közoktatás és vallásügy: Huesrovics Pater. Dolga egyiknek sincs s nem is lesz.

a legolcsóbban kaphatók
CZILLÉR IMRE
nagyáruházában.

Hlatky Endre temetése.

Nagyvárad első főispánjának temetése e nagy kulturájú város előkelőségéhez mért nagy gyászpompával ment végbe.

Már korán diszruhás rendőrök szállták meg a Szaniszló utcát, majd a városi tűzoltók vonultak fel szerkesztéseikön teljes díszben.

Délelőtt 10 óra körül valóságos néparadat indult meg a gyásház felé. Eljöttek a város, a vármegye urai, a katonai parancsnokságok képviselői, a kir. tábla, a törvényszék, a járásbírók, kir. ügyészség képviselői, a nagy halott régi kartársai: az ügyvédek és a város minden rendű polgárai közül az elhunyt számos tisztelője.

Eljött a temetésre Fetszer Antal győri püspök is, aki az elhunyt főispán munkatársa volt a Vörös Kereszt Egylet és Tüdőbeteg szanatoriuma nagy munkájában. Ott volt Radu Demeter gör. kath. megyéspüspök udvari papjai kíséretében.

A Hlatky-kuria tágas udvara megtelt résztvevő közönséggel, ott voltak többek között:

Andrásházy Jenő, dr Mlignendes Kálmán, Andrényi Gusztáv, dr Altmann Jakab, Aufrecht Mór, dr Ágoston Péter, dr Adorján Armin, dr Beóthy László v. b. t. t., dr Bozóky Alajos udv. tanácsos, Baróthy Pál, Brém Lőrinc kanonok, Butyka Lajos, Balás Elemér törvényszéki elnök, Balogh Kálmán, Bige Gyula, Balázsházy Iván, Baranyi András, Balogh Döme, Buchter János p. ü. főbíró, Bőszörményi Géza, Buzássy Albert, Bazala Béla, dr Buday Gyula, Boglutz Béla, Balogh János, Bartos Gábor, Balogh Sándor, Bakó Bálint, Balázsovits Rezső, Biró Márk, Bihari Ákos, dr Barna Armin, Bodnár János, ifj. Bőszörményi Géza, Barza József, Cziffra Kálmán orsz. képviselő, Csanda Endre, Cserey Dezső, Cser János, Czeglédy Jere miás, dr Demetrovits Elek, Daday József, Diósi Lajos, Darvassy Lajos, Dabreceni Imre, Dittert Ede, Ditz Sándor plébános, Dus László, Domokos Andor, Derayai Imre, Ember Géza táblabíró, Eleméry Ferenc, dr Edelmán Menyhért, Erdélyi Miklós, Erős Zoltán, Fetszer Antal győri püspök, Fráter Barna, Fráter Kálmán, dr Fásy Lajos, dr Fráter Imre, Frankó Endre, H. Fekete Péter, Fényes Manó, dr Fráter Pál, Fehéredes Lajos, Farkas Zoltán, Grócz Béla nagyprepost, Gellért László kir. tan., Gyenge Béla, Gedeon Alajos, Guta Elemér, Gencz János tb. kanonok, Gyarmathy Viktor p. ü. ie. helyettes, dr Gyöngyössi István, Gyepes Imre, Gerő Armin, Gilnreiner Adolf, dr Gerő Sándor, dr Grosz Menyhért, Gábel Jakab, Gulácsy Andor, dr Hoványi Géza orsz. képviselő, dr Hoványi Gyula, Hraniczky Károly, Halász Gyula plébános, Huzella Gyula kir. tan., Hermann Aladár, Heilinger József, Himesch Frigyes, Havas Mór kir. tan., Hegedüs Nándor, Hoffmann Gyula, Hann Lajos, Imrik Péter táblai tanácselnök, Imrik S. Zoltán tb. kanonok, dr Imrik Gusztáv, Imrik László, Ince Lajos, Ince Lipót, dr Istvánffy István, Justh Károly, Janosó Lajos, Jánossy Gyula, Jánossy Aurél, dr Karásonyi János kanonok, Keszthelyi Zoltán, dr Károly Irén, dr Kovács Aron, Keszte István, Kőszeghy József, Kor Lajos, Kunn Frigyes őrnagy, Kovács Jenő ny. táblabíró, Korbély József, Kereszty Kornél, dr Kesztreméti Lipót, dr Krüzer Aladár, Krausz Samu, dr Kiss Döme, Kacsvinszky Andor, dr Kovács S. János, dr Kabos Béla Kaufmann Mór, Kerékes Elek, Köblös Ferenc, Kaczián Károly, dr Kaczián Kálmán, dr Kádár Elek, Kondor Mihály, Karger Sándor, Kiss Dávid, Kasztl Dezső, dr Kótzó Jenő, Kelepecz Dezső, Kágyi Lajos, Kállai Sámuel, dr Lábán Lajos kir. táblai elnök,

Lopusny Gyula kanonok, Lukács Ödön, dr Lutter János, Lebovits Rudolf, Löwinger József, Löwenstein Zsigmond, dr Miskolczy Ferenc főispán, Molnár Géza kuriai bíró, Mangra Vazul gör. keleti püsp. helynök, dr Molnár Imre ny. jogtanár, Mayer Antal tb. kanonok, dr Mazurek Gyula, dr Mórész Ernő, Mihályházy Kálmán, Miskolczy Barna, dr Mártonffy Bogdan, dr Moskovits József ker. kamarai elnök, dr Mayer László, dr dr Moskovits Miklós, Moskovits Miksa, dr Mihályfy Lajos, Materny Imre, Maros Gábor, May Sándor, dr Mangra Demeter, Mertz János, dr Miskovszky Jenő, dr Miskolczy Pál, Magyar Ágoston, Melcher Gyula, Némethy István kir. pénzügyigazgató, dr Németh Gyula tb. kanonok, Nadányi Jenő, Nagy Márton, Niedermann Antal, Nagy Vilmos, dr Nagy Ignác, Nagy Lajos, dr Nemes Áron, Nieszner Aladár, Obrincsák István ezredes, Olasz Elemér, Olasz Ákos, dr Orley Gy., Pailay Lajos, Papp Elek, Pálffy Béla, Papp Imre, Petry Gyula, Poynár János, Popescu Vazul, Peiser Károly, Pásztor Ferenc, dr Radu Demeter gör. kath. püspök, Rimler Károly polgármester, Rádl Ödön kir. tan., Redaik Gábor, Róck Géza, Reismann Mór kir. tanácsos, Rimanóczy Béla, Rosenberg Izsó, Réz Mihály, Rokszin Miklós, Radó Samu, Sztaniszlavszky, Adolf kir. főügyész, Siket Traján postaigazgató, Spett Gyula és Szirmay Árpád kanonok, Singlary Gyula, Sztán Illés gör. kath. kanonok, Száhlender Károly, dr Sarkadi Lajos, Schwarz Izidor, Szmazenka Ernő, Sulyok István, Stark Gyula, dr Schiff Ernő, Schwoy Vilmos, dr Schweiger Ede, Sztarill Ferenc, dr Szemes Ferenc, dr Szokolay Gyula, Székely Sándor, Szokoly Elemér, Szeszich Elek, Szalay János, Szőke Sándor, Szilágyi Zsigmond, Szüts József, dr Szunyogh Pál, Sztachó Széver, Sztachó Károly, Szük Lajos, Szőke András, Számboreczky Rezső, Sebestyén Lajos, Schwarz Antal, Schenker Ferenc, Schenker Mihály, Szodényi Nándor, Szcsavay Ákos, Szücs Izsó, Szücs Géza, dr Stern László, Szalai József, Tóth Imre, Tabéry Armin, Tatár Z. dr Tóth Mihály, Tóth Albert, dr Thury László, dr Thury Kálmán, dr Thury Eadra, dr Tóth Ferenc, Ternyei Antal, Tóth Elek, Tuka János, Udvarhelyi Béla, dr Vneskics Gyula kanonok, Varró Domokos, Werner Kálmán, Vass Bertalan, Vasady Lajos, Witousch Frigyes alezredes, dr Wimmer Julián, dr Wavrek Kálmán, Vargha Ákos, Vámosy Mihály, Vass István, dr Weisz Márton, Váradi Ignác, Weiserschütz János, Vicsay István, dr Ziere Miklós, Zigre János, dr Zigre Aurél, dr Zilahy Gusztáv, Zdánszky László, Zsiliuszky Béla.

A temetési szertartást gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t. megyéspüspök végezte nagy segédlettel. A koszorúkkal borított koporsó felett felhangzottak az egyház örök szép gyászénekei, melyeket a papnövendékek énekara adott elő:

A szertartás végén a gyásház udvarából a koporsót dr Hoványi Géza, Rimler Károly, dr Hoványi Gyula, Lukács Ödön, Kőszegi József és Fényes Manó kézen hozták ki s helyezték a négyes fogatu üveges gyáskocsira és megindult a hatalmas gyászmenet a váradosási plebánia templom felé.

Elöl egy szakasz diszruhás rendőr nyitotta meg a menetet, melyet a vasuti altisztek egy csapata követett, kik zászlójuk alatt vonultak ki. Azután két kocsit következett, melyek a koszorúkat hozták. Feltűnést keltett két művészi koszorú: az egyik hófehér biedermeier koszorú, Nagyvárad városé, a másik az Országos Nemzeti Munkapárté, amelyet Hoványi Géza dr képviselő rendelt, tölgyfalevelekből készült. Miadkettőt Fehér Etelka, a Jelinek-cég üzletvezetője készítette s remeke a koszorúkészítésnek.

A koszorús kocsik után következett az üveges díszkocsi a koporsóval a családtagok által kísérvé. A hatalmas gyászmenetben impozáns volt a papság csoportja részvétele Radu Demeter és Fetszer Antal püspökökkel élén. Ott láttuk Grócz Béla nagypreposttal a lat. szert. káptalan és a gör. szert. káptalan képviselőit és a helybeli papság számos tagját. Külön csoportban haladt a katonatisztikar, élén Obrincsák István ezredes államparancsnokkal.

A gyászmenet az Olaszi plebánia templomba vonult, melyet egészen megtöltött a gyászolók serege. A gyászmisét Fetszer Antal győri püspök mondotta teljes segédlettel s a gyászmise végén ugyanő kísérté ki a halottat az olaszi temetőbe, hol az elhunytat a város által felajánlott díszsírhelyen temették el.

Amerre az impozáns gyászmenet elhaladt, az égő villanylámpákat gyászfátyollal vonták be.

A nagyvárad kir. kath. jogakadémia segítő egyesülete elhatározta, hogy Hlatky Endre főispánnak, volt alelnökének, (akinek fia az egyesület ezidőszertinti elnöke), aki az államtudományi vizsgálóbizottság tagja volt, emlékét megörökíti s 50 koronát a vak katonák részére ad.

A liszt és kenyérvivatal egy éve.

**155 000 métermázsza
a lisztfogyasztás.**

Egy év történetéről számot be legközelebb a Közélelmezési Hivatal, amelyből a miniszteriumok tudomást vesznek, mi történt Nagyváradon azóta, mióta ezt a hivatalt szervezte a város. Minket e munkából annyi érdekel, hogy a Hivatal 24.000 kenyérjegyet adott ki, lisztjegyet pedig (a 72 000 lakóval bíró városban) 69.000-et.

Érdekes, hogy a lakosság háromnegyed részének nincs lisztkészlete s augusztusig 2 százalékának sem futja ki a liszt. Folyton emelkedik a fogyasztás s újabb és újabb lisztkönyveket kell kiállítani, mert a házi liszt elfogyott.

A város 1916 január 10 ig 9000 mm. lisztet fogyasztott, ettől kezdve 65.000 métermázsát. Most havonta 20 waggon liszt kell.

A forgalom ez idő alatt 1 és fél millió korona volt. A havi lisztforgalom most 500 000 korona értékű.

Az adminisztráció a forgalom félper centje: 7000 korona. Budapesten csupán a külső adminisztráció 60,000 koronába került. A Hivatal élelmezte a lakosságon kívül az átutazókat, összes kórházakat, orosz foglyokat, összesen 69721 embert.

A Hivatal működése ellen kifogás már nincs. Kostyál Miklós kormánybiztos a vizsgálat után ezt mondta:

— Ilyen kevés költséggel ilyen rendet s készenléletet sehol sem találtam. Mindenre kellő választ kaptam.

A Hivatal, amelynek Váradi Lajos a vezetője és Scherz Károly az ő jobbkézje, néhez időnként néz eléje. De ilyen buzgalommal, találékonysággal és kereskedelmi érzékkel remélhető az üzem akadálytalan folytatása.

A német válaszigyék és Amerika.

A pápa Wilsonhoz.

A Reuter-ügynökség jelenti Washingtonból: Az apostoli delegátus Wilsonnak átadta a pápa üzenetét. Az üzenet tartalma titok, de az halatszik, hogy az a Németország és az Egyesült-Államok között való szakítás fölötti aggodalmat tükrözi vissza.

A pápa és a német-amerikai kérdés.

Budapest, május 8. (Saját tud.) Luganóból jelentik: A pápa még a német jegyzék megérkezése előtt táviratot küldött Wilsonnak és ugyanakkor Vilmos német császárnak is. A pápa a táviratokban ama meggyőződésének ad kifejezést, hogy a két állam közti viszony nem fog megszakadni és hogy az amerikai kormánynak a béketárgyalások érdekében kell majd felemelni szavát.

Wilson a válaszon.

Washingtonból jelenti a Reuter-ügynökség: A német jegyzék megérkezése után híre járt, hogy Wilson elnök valószínűleg nem fog a jövőhét előtt dönteni. Különböző nézetekből, melyek hivatalos körökben nyilvánítottak, világosan kitűnik, hogy az Egyesült-Államok a további hadviselő féllel való eszmecsere és a Németország magatartása felett való eszmecsere között semmi összefüggést nem akarnak koncedálni. A legtöbb hivatalbeli funkcionárius bosszankodik a jegyzék hangján, de az az érzésük, hogy nem a kifejezések mineműsége a lényeg, hanem az, vajjon az ígéretet betartják-e.

A Times jelenti Washingtonból, hogy ottani hivatalos körökben erősen hangsúlyozzák, hogy Wilson elnök nem hajlandó feladni azt az álláspontját, hogy a buvárhajóharcnak, ahogyan mostan üzik meg kell szünnie. Nem tehető fel, hogy Wilson további tárgyalásokba bocsátkozzon, ha csak Németország félreérthetetlenül nem adja

jelét annak, hogy el van határozva a hadviselés eme módjáról letenni. Ha Németország megteszi a tőle követelt ígéreteket, akkor az első törvénytelen torpedózás félreérthetetlenül a viszony megszakításához vezetne.

Milanói lapok jelentik Londonból, hogy Wilson felfogása a német válaszigyék után ingadozóvá vált. A newyorki újságok és a tőzsde azonban optimisztikusak. Azt a körülményt, hogy a német jegyzék közé tették, mielőtt a Fehér Házba érkezett volna, a németek részéről elkövetett udvariasságnak mondják. Kínos volt ez főleg azért, mert lehetővé tette közvélemény alakulását, még mielőtt Wilson személyes okokból és leendő elhatározása szempontjából direktívát adhatott volna.

Bernstorff gróf. a jövő esélyeiről.

A Morning Post jelenti Washingtonból: Gróf Bernstorff kijelentette, hogy Németország szakítása az Egyesült Államokkal ezáltal még kizártnak tekinthető, mert Németország készen nyilatkozott arra, hogy amíg az amerikai kormánnyal tárgyalások folynak a jövődö buvárhajóharc módozatairól, addig felfüggeszti a buvárhajóharcot a személyszállítóhajók ellen. Ha a német válaszigyék valóban így hangzik, akkor Németországnak meg lesz az elégtétele, hogy Wilson — akarata ellenére — újabb tárgyalásokra kényszerítse. Ilyen módon, ha mégis szakításra kerül a sor, — megmarad a lehetősége annak, hogy Amerikára hátrítsák érte a felelősséget. Ebből csak Németországnak lehetne előnye, mert ha maga Wilson üzeni meg a háborút, akkor az ország csak lanyhán támogatná, míg ellenben ha a támadó fél Németország volna, akkor az egész ország egyértelműen az elnök oldalára állana.

A norvég sajtó nem bizik a német-amerikai megegyezésben.

Krisztániából jelentik: A sajtó a német válaszigyék ügyében egyelőre várakozó álláspontot foglal el. Azok a lapok, amelyek eddig egyáltalában foglalkoztak a jegyzékkel, azt mint feltételes engedékenységet fogják fel, miért is kétségesnek tartják, hogy Amerika elfogadja a jegyzéket.

A német válasz hatása.

Budapest, május 8. (Saját tudósítónktól.) Washingtonból jelentik: Mértékadó körök ama meggyőződésüknek adtak kifejezést, hogy ha a német válasz jegyzék a lapokban ismertetett tartalommal megegyezik, akkor az kielégítő és elfogadható.

Budapest, május 8. (Saját tud.) Washingtonból jelentik: Wilson elnök falragaszokon adta tudtul a népnek, hogy Németország engedett és hogy a buvárhajó háborút Németországgal szemben rendeztnek tekinti. Az Egyesült-Államok kormánya válaszigyékét nem is küld Németországnak.

Husz waggon német gyógyszer a román hadseregnek.

Predeal, május 8. A román egészségügyi főigazgatóság a gyógyszerészek tudomására hozta, hogy a napokban Németországból érkezett 20 waggon gyógyszer kizárólag a hadsereg egészségügyi szolgálatának van szánva. A gyógyszerészeknek szánt gyógyszereket csak ezután szállítja Romániába a központi behozatali bizottság.

A német jegyzék és a Vatikán.

Budapest, május 8. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: A Vatikánban nagyon kedvezően fogadták német jegyzék tartalmát. Rómában biznak benne, hogy Németország e magatartása megrövidítette a háboru idejét.

Szervezték a vezértengernagyi állást.

Budapest, május 8. (Saját tud.) Bécsből jelentik: A király a tengerészetnél szervezte a vezértengernagyi állást és arra Haus Antal tengernagyot nevezte ki.

Az alkalmatlanok újraszorozása.

Az alkalmatlanok harmadik bemutatószerelméjére vonatkozólag tegnap megérkezett a katonai parancsnokság intézkedése.

A most már megállapított tervek szerint Biharvármegye és Nagyvárad területén a következő sorrendben tartják meg a sorozást:

1916. június 5. Biharpüspöki, Köröstarján.

Június 6. Mezőszakadát, Nagyürögd.

Június 7. Biharszentandrás, Mezőtelegd.

Június 8. Fugyivásárhely, Hegyközvácsi, Köröskisjenő.

Június 9. Nyárló, Hegyközpályi, Oláhapáti.

Június 10. Váradles, Váradszőlős, Váradszentmárton, Hegyközujlak, Bihar.

Június 13, 14, 15, 16, 17. Nagyváradról a helybeii illetőségűek 180 as turnusokban napenként.

Június 19, 20, 21, 23-án az idegen illetőségű Nagyváradon tartózkodó alkalmatlanok és végül június 24 én az elmaradtak és fogházban levők.

A második sorozó küldöttség a következő napokon működik:

május 16., 17., 18. szalárdi,

május 19., 20. biharkeresztési,

május 23., 24., 25, 26. berettyóujfalui,

május 27., 29., 30 sárréti,

május 31., június 2., 3., 5., 6., 7. szeg-

halmi,

június 7., 8., 9., 10. a béji,

június 13., 14., 15., 16., 17. tenkei,

június 18., 19., 20., 21., 23., 24. eséfalvi járásokban.

A harmadik küldöttség:

május 15., 16., 17., 18., 19., 20., 22., 23., 24. élesdi,

május 25., 26., 27., 29., 30. nagy-

szalontai,

május 31., június 2., 3., 5. magyar-

csékei,

június 15., 16., 17., 19., 20 vaskóhi,

május 16., 17., 18. derecskei,

május 19., 20., 21., 22., 23. érmihály-

falvi,

május 24., 25., 26., 27., 28., 29. székelybidi,

május 30., 31., június 1., 2., 3., 4., 5., 6. margittai járásokban.

A küldöttségek elnökei és orvosai a polgári hatóságok részéről ugyanazok lesznek, akik legutóbb a 18 éveseket sorozták.

Ugyancsak tegnap tudatta a honvédelmi miniszter, hogy az 1897-7866. évből született alkalmatlanok önkéntességre jogosultjai milyen formában kérhetik az önkéntességre való felvételt. A rendelet részletesen megállapítja azt is, kik tarthatnak igényt az egyéves önkéntességre.

Kispapok a váradi hadiárvakért.

A kispapok vasárnap, a nagyváradi hadiárvak javára rendezett ünnepélye oly fényesen sikerült, mely szinte minden képzetet felülmul.

A Katholikus Kőr Szent László terme megtelt előkelő közönséggel, mely lelkesen ünnepelte az összes szereplőket.

A megjelentek közül a következők neveit sikerült feljegyeznünk:

Dr Radu Demeter görög kath. megyéspüspök, Grócz Béla nagyprépost, Spett Gyula, Vucskics Gyula, dr Szirmay L. Árpád, Brém Lőrinc dr, Némethy Gyula dr, Imrik S. Zoltán kanonokok, Vass Bertalan, Szmekta L. Ödön, Keszte István, Ringelhann Lajos, Somogyi Géza, Jancsó Lajos, Singlár Gyula, dr Krüger Aladár, Papp Károly dr, Sürger Bertalan, Bihari Ákos, Gyepes Imre, Peszeki Ferenc, dr Pintér Mihály, Peszeki Gergely, Goór László főjegyző (Kötelek), Domanek Pál, dr Knecht János, dr Géczy József, Vass János, Hagedorn János, Schriffert Béla, Szabados Antal, Tardik Sándor, Szabó Ferenc, Heilinger József, Géher Antal, Halász Gyula, Mellau István, Papp Béla, Bozóky Béla, Imrik László, Ernyi Gilbert, Kovács Kandid, dr Buday Gyula, Grabics Ottó dr, Gálffy Sándor, dr Lutter János, Glatz Mihály, Penderka Sándor, dr Személy Kálmán, Patry Gyula, Kiss Bertalan, Zöldy Bertalan, Réz Bertalan, dr Némethy Ferenc, Varga Lajos, Lőrinc Ferenc stb. és nagyszámú, előkelő hölgyközönség, köztük szép számmal a Nép szövetség tagjai.

Az ünnepély első száma *Bokor: Magyar nyitánya* volt, melyet a honvédezenekar adott elő *Scharf* Károly dirigálása mellett. A honvédezenekar játékát felesleges dicsérni; Váradon ismeri mindenki. A zenekar ugyanazzal a precizitással játszotta el *Scharf*: Kuruc dalok című ábrándját is, mely szépségével frenetikus hatást ért el.

Megnyitót Kovács Sándor III. éves papnövendék, lapunk volt belső munkatársa tartott s itt szeretnők azt is ide írni: büszkeséggel hallgattuk beszédjét.

A megnyitót a szokásos megnyitót beszédekénél hosszabb volt, de a közönség észre sem vette ezt, Kovács lelkes, tüzes szónoklata annyira lekötötte a figyelmet s nem vette volna észre, ha előadási tempóján lassabbat is a szónok.

A nagyhatású, minden ízében igen szép beszéd telve volt szép gondolatokkal és bátran kimondott igazságokkal s arra vallott, hogy Kovács szárnyaló stílusával már is kész vérbeli szónoki tehetség. A beszéd befejező része ez volt:

Akármilyen hosszú imádságnak — mondotta — amen a vége. Akármilyen hosszú ideig tartson is a háború, mikor majd annyi lesz az árva a magyar rónán, mint fűszál a réten, felhangzik a várva-várt szózat: Istennek dicsőség, az embernek béke. Akkor majd felhangzik a Te Deum s mikor a magyarság millioma hálalmát rebeg, mi a Veni Sancte t imádkozzuk, hogy mint Krisztus papjaihoz illik, Krisztus keresztségével kezünkben vigasztalni tudjuk az árvákat és özvegyeket, gyógyítani tudjunk fájó, kínzó, égető sebeket s hogy mint magyar paphoz illik: magyar szívünk egész lelkesedésével eredményesen fejezzük be azt a nagy munkát, melyet katonáink megkezdtek s melyet úgy hívunk, hogy: nemzetmentés, nemzetnevelés.

Tudjuk, hogy derékig szájagítatórok leköpik a reverendákat, de vigasztal, hogy ezek katonáink vitézségi érdemét is leköpik s

magyar édesanyák fiainak csonka lábába belerugnak, épen ezért, mosolyogva fogadunk minden gyalázást, minden csufaságot, le tudunk borulni kopott imazsámolyunkra s a meggyalázott Krisztus tekintetéből tudók kiolvasni annyi erőt, mely minden meggyalázásból felemel, annyi vigasztalást, mely minden csufaságot megérdemel; — hisszük, hogy a magyar atlasz magyar atlasz marad, a magyar földnek a magyarság lesz éltető lelke és zománca, becsületszerzője és ura, Tisza Duna közén magyar lesz a lélek. Addig pedig kezünket kulcsoljuk imára s szívünkben ismétlegessük a kuruc költő imáját: szegény magyarokat segítse az Isten!

A műsor harmadik száma *Herbály* István IV. éves papnövendék zongorajátéka volt. Rubinstein A.: *Melodie s Mendelssohn* Bertholdy: *Scherzo a Capriccio* c. művét játszotta el. Művészi játékát s kifejlett technikáját, mellyel nehéz feladatát megoldotta, hosszantartó tapssal honorálta a közönség.

Takácsy Dénes IV. éves papnövendék szép meleg bariton hangján Wagner Richard Grál elbeszélését és Lányi Ernő: Régi nótáját énekelte el Resch Mihály zongorakísérete mellett. Majd Belezsnaynak, a ki évekig volt énektanár a papnevelésben, énekelte el egyik háborús nótáját. Takácsy hangja pompásan érvényesült a Katholikus Kőr nagytermében.

Ez után lépett az előadói asztalhoz *Némethy* Gyula dr tb. kanonok, theologiai tanár, hogy a „Hősök árváiért“ cz. felolvasását megtartsa. A mély gondolatokban gazdag felolvasást, mely a hallgatóság figyelmét az utolsó szóig lebilincselte, lapunk mai száma más helyén közöljük. Bizonyos, hogy *Némethy* Gyula dr felolvasása csakugyan az ünnepség egyik fénypontja lett, a közönség mindvégig feszült figyelemmel haligatta a pompás felolvasást, mely épp úgy kivált mély gondolataival, mint szárnyaló stílusával.

Az ünnepség utolsó száma *Rojti* Mihály II. éves papnövendék szaválata volt. Dr Krüger Aladár: „Hazajött Rókóczi“ c. költeményét szaválta el, mely kétség kívül ritkaságú költői alkotás.

Rojti páratlan művészettel oldotta meg nehéz feladatát. Előadása tökéletes volt, a költemény szépségei hatásosan érvényesültek előadásában, miben segítségére volt az a gyönyörű zene is, melyet *Belezsnay* Antal szerzett a költeményhez. Pompás szaváló organum, művészi előadóképességgel párosultak nála. Zongorán *Herbály* István IV. éves papnövendék kísérte igen szépen, az énekbetéteket pedig *Szabó* Imre székesegyházi tenorista énekelte művészileg. A közönség mind a három szereplőt szünni nem akaró tapsviharral honorálta s mikor a honvédezenekar a költemény végén a Rákóczi-indulóra zendített rá, valóságos tapsorkán ünnepelte percekig a szerzőt és a szereplőket egyaránt.

Az ünnepségen jelen voltak s felülfizettek: gróf Széchenyi Miklós megyéspüspök 100 K, Radu Demeter dr 10, Grócz Béla, dr Vucskics Gyula 30—30, Spett Gyula, Szirmay L. Árpád, Vinkler József, Bundala Mihály, Gróh Ferenc (Debrecen), Gábrilly Lajos 20—20, Brém Lőrinc 40, Imrik S. Zoltán 12, Orsolya-zárda növendékei 3250, dr Ferdényi Kálmán, Bikácsi főjegyző, Justh Károlyné, dr Személy Kálmán, Varga Lajos, Somogyi Géza, Gör. kispapok, Ringelhann Lajos, Vass Bertalan 10—10, Karácsonyi Teréz,

Hagedorn János, N. N. 6—6, dr Némethy Gyula, Peszeky Ferenc, Knecht János dr, Gyepes Imre, Domanek Pál, özv. Reiter Lajosné, özv. Velyáczy Endréné, dr Szandtner Pál, dr Szmekta L. Ödön, Ernyi Gilbert, Antony Károly, Heilinger József, Vucskics Julia, Bozóky Béla, Mazurek Gyula dr, Schviffart Béla, Draveczky Zsigmond, Goór László főjegyző (Kötelek), Jancsó Lajos, Imrik László 5—5, Réz Bertalan, Sárkány József (Derecske), N. N., Csicsay Alajos (Bikács), Szabó Antal, N. N. 4—4, Bilinszky Chotérné, Lánszky Lajosné, Halmos Andrásné, Bertram Brunno, Darvas Gizella, Lőrinc Ferenc, O. P., Karsay Iduska, Glatz Mihály, Singlár Gyula, dr Géczy József, dr Fráter Imréné, Kapucinus rendház 3—3, Schüch Erzsike, Márkus Bözsike, Vértessy Andorné, Öreg néni, Kiss Bertalan, Szabó Erzsike, Zsigó György, dr Krüger Aladár, Sürger Bertalan, Buhl Farike, Vas János, Gábor Gyula, Csillag Nándor, Kovács K., Sárrethi János, Patry Gyula, Sztarill Ferenc, Papp Béla, özv. Barabás Gáznáé, Szabados Antal, Bihari Ákos, Mellau István 2—2, Doma Pál, Buzássy Istvánné, Szépe Béláné, Teleky Pálné, Penderka Sándor, N. N. 1—1 korona. Ezekon kívül folytak még be kisebb adományok. A bevétel összege: 838 K 08 f., mely a nagyváradi hadiárvaké.

A 18 évesek önkéntességi joga.

A magyar kir. honvédelmi miniszter urak 7118. eln. B. 1916. számú körrendelete alapján közhírré teszem, hogy az 1898 évben született hadkötelesek korlátolt számában és az alábbi feltételek mellett a véderőről szóló törvény 19. §-ának 4. pontja alapján önkéntesen beléphetnek a közös hadseregbe, a lovassághoz, a táborig, hegyi és vartüzérséghez, a légjáróműcsapatokhoz, az utászcsapatokhoz továbbá a honvédségnél a lovassághoz és a tüzérséghez, végül a haditengerészethez.

Az elvállalandó szolgálati kötelezettség tartama három évi tényleges és hat évi tartalékos, a haditengerésznél négy évi tényleges, öt évi tartalékos és három évi tengervédbeli szolgálat.

Az önkéntes belépésre csak azok kapnak engedélyt, akik a népfelkelési bemutató szemlékeél népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak és sem az egyévi tényleges szolgálat kedvezményének végleges, vagy feltételes elnyerésére, sem pedig a véderőről szóló törvény 20. §-a szerinti csak kétévi tényleges szolgálatra igényvel nem bírnak.

Az önkéntes belépés végső határideje az a nap a mely az 1898. évi születési évfolyamba tartozó hadköteleseknek a népfelkelési tényleges szolgálatra való általános bevonulási napját közvetlenül megelőzi. — Ezen nap után az 1898. évi születésű ifjak csak abba a csapattestbe léphetnek be önkéntesen, amelyekbe csapatonkénti felosztás szerint már beosztást nyertek.

A felvételi kérvényeket, amelyekhez a véderőről szóló törvény végrehajtási utasítása I. részének 133. §-ában megjelölt okmányon kívül a népfelkelési igazolványi lapot is csatolni kell, közvetlenül a választott csapattest pót századának (pótütegének stb.) parancsnokságához, illetőleg a légjárócsapatok parancsnokságához (Wien, XIII, Bernbrunnngasse 33. szám), illetve a matróz parancsnoksághoz Pólába kell benyújtani.

Az egyévi önkéntesi kedvezményre: vagy a feltételes egyévi önkéntesi szolgálatra igényvel bíró hadkötelesek önkéntes belépésére vonatkozólag a régebben kiadott rendelkezések irányadóak.

Nagyvárada, 1916 május hó 4. éni.

Eleméry Ferenc,
katonaiügyi tanácsnok.

Hősök árváiért.

Írta és a kispapok vasárnapi jótékonycélu ünnepélyén felolvasta **dr Némethy Gyula.**

A világsi szörnyű katasztrófa után sok-sok hazájához hű magyarnak volt sorsa az, amit egyik költőnk évekkor elzolt megirt nemzetünk zivataros századairól:

Bujt az üldözött s felé
Kard nyúl barlangjában,
Szerte nézett s nem lelé
Honját e hazában,
Bécre hág és völgybe száll
Bú s kétség mellette
Vérözön lábainál,
S lángtenger fölötte.

Igy bujdosott 1849 őszén költő társával, Bajza Józseffel a Szózat halhatatlan szerzője: Vörösmarty Mihály. Hol egyik, hol másik földbirtokos adott néhány napi menedéket a nemzeti ügy vértanúinak. Valamelyik erdészkaponyhó ajtajára Vergilius után a után e szavakat véste Vörösmarty:

Nos patriam fugimus... földönfutók vagyunk saját hazánkban, saját hazánk elől futunk. Egy vidéki nemesi kuria uradja az a kérelem fordult hozzá: írjon néhány sort emlékkönyvébe, hogy meg legyen örökítve, ki volt vendége, habár szörnyű időkben is, a háznak. Ekkor írta azután a nagy költő a következő, egyetlen szörnyű jalkiáltáshoz hasonló sorokat:

Sötét eszmék borítják eszemet.
Szívemben istenkáromlás lakik.
Kivánságom: vesszen ki a világ.
S e földi nép a legvégső fajig.

Mi a világ nekem, ha nincs hazám?
Elkárhozott lélekkel, hasztalan
Kiáltozom be a nagy végtelent:
Miert én éltam, az már dúlva van.

Ily férfitől, nemes hölgy, mit kívánsz
Emléklapodba? Inkább adj nekem
Hitet, sejtelmet, egy reménységárt.
Hogy el nem vész, hogy él még nemzetem...

Távollévő családjáért és hazájáért való szívtépő aggodalom, testi és lelki bajok úgy megtörték a bujdosó költőt, hogy mikor hónapok múltán, 1850 ben feleségével Csajághy Laurával találkozott: a szegény asszony teljesen megöszült öreg embert ölelt keblére életerős korának delén álló férfi helyett. Az volt már, amit irt magáról később:

Fogytán van a napod
Fogytán van szerencséd
Ha volna is, minek?
Nincs a hová tennéd.
Véred megsűrűdött
Agyvelőd kiapadt
Fáradt vállaidról
Vén gúnyád leszakadt...

Mélyen tisztelt közönség! Mikor 1914 őszén a lemergi szörnyű tusában az óriási tuleró elől vitéz hadseregünk kénytelen volt meghátrálni s az orosz hadsereg, mint felbőszült áradat, mely átesapott a gáton, hóm-polygott végig Galicián; mikor hullámai keresztül zúgtak a Kárpátok védfalán, elárasztották északi megyéinket; mikor Przemysl várát megvette nem az orosz sereg támadása, de az éhség: hányszor, hányszor borult rá hazafias lelkünkre a szívet tépő kétség és félelem fekete felhője! Hányszor támadtak fel lelkünkben 49 véres árnyai; akik bitófán vészték, akik börtönben senyvedtek, s akik szívük szakadván, agyuk elborulván, lettek elő halottak: Bajzák, Széchenyiek, Wesselényiek... Csak mikor aludtunk, vagy imádkoztunk, éreztük magunkat valahogy. Fel-feltámadt borult lelkünkben az aggodalom, hátha biába haltak, biába senyvedtek,

hiába borult homályba lángelméjük fénye? Hátha eljött a „nagy szerű halál”? Hányszor irigyeltük, lelkünk mélyéig keseredvén, az elköltözöttöket, kiknek nem kellett ilyen szörnyűséges időket, láng és vérözönt megélniök!?

Ámde bármilyen szörnyűséges csapást mér is ránk Isten sajtoló karja nekünk sem mint keresztényeknek, sem mint magyaroknak csüggedünk nem szabad. Imádkozva a drága halottakért dolgozunk kell az élőkért. Ezek haltak meg a hazáért, milliók dolgozzanak és éljenek érte. A boldogult Rudolf trónörökös szavai szerint „az állam legbecesebb tőkéje az ember.” Lehetetlen, hogy ne érezzük át e szavak teljes igazságát, most, mikor e szörnyűséges tusában a monarchia és hazánk léteért azt tapasztaljuk, hogy legtöbbet áldoz, s legjobban pusztul a magyar. Nincs, nem lehet fontosabb kérdés a jövő érdekében, mint a gyermekvédelem ügye. Az összes hazai ifju nemzedék között viszont senki sorsa sem feketik inkább szívünkbe, mint az elesett hősök árvái. Akik, ami legdrágább volt nekik e földön, életüket adták a hazáért, vérüket ontották értünk; viszont méltán elvárhatják tőlünk, hogy mi is ittha gyott vérüket, árváikat megbecsüljük és védelmünkbe pártfogásunkba vegyük.

E hazafias és vallásos kötelességünk minél tökéletesebb teljesítésére már maga az alattunk álló világ a természet világa ösztönt ad. Virágtakasztó gyönyörű május havában Heinével szölvá:

Im wunderschönen Monat Mai
Als alle Knospen sprangen,
Im wunderschönen Monat Mai
Als alle Vögel sangen...

ugyebár nap-nap után tanui lehetünk, hogy a leggyöngébb madár teljesönfeláldozást tanusit kicsinyei gondozásában, táplálásában és hőssé válik azok védelmében. Talán még csodálatosabb a szülei gondoskodás a rovarok világában. A rovarok nagy része t. i. nem is ismeri ivadékát kifejlett alakjában, de még mielőtt maga elpusztulna, bámulatosan gondoskodik a tehetetlen álca jövőjéről. Egy fürkészfaj (Rhyssa genus) 6-10 cm. hosszú lószórhöz hasonló tojócsővel bir, melyet egész hosszában belefur az egészséges puha fába, úgy, hogy az még oda se szakad. Ilyen vastag falon át is megérzi, hogy a fában utódnak táplálására alkalmas és más fürkésztől még el nem foglalt rovar-álea van; a furásnál pedig a helyet vagy irányt el nem hibázza. A darwinista, épen nem keresztény, vagy vallásos érzületű Brehm „Thierleben“ c. híres könyvében azt mondja, hogy itt a tudás határán állunk, olyan probléma előtt, melyet talán soha sem tudunk megfejteni máskép, mint a teremő bölcsességéből. A méhecske, mikor hatoldalú hasábalaku sejtjeit építi, a kifejtendő ivadék érdekében valóságos mértani feladványt old meg, a nélkül, hogy tanította volna rá valaki: hogy lehet a méhhe való pete részére az ő alakjának legjobban megfelelő tartót készíteni a viase és tér legnagyobb megtakarításáca, egyszóval leggazdaságosabban.

Ámde a természet világában az árvák a mások ivadékának istápolására is gyönyörű példakkal találkoznak. A „Faust“ halhatatlan szerzője, Goethe egy szép októberi napon kirándulást tett Eckermannal Jena vidékén.

A nagy költő buzgó természetbuvár léte ré ornithologiai, madártani eszmecserét folytatott kedvelt kísérőjével. Ez utóbbi a kakukfiak bámulatos fölnevelése után felhozta, hogy egyes madárszülék más elárvult

madárfiókoknak is pártját fogják és etetik azokat. „Da stehen wir allerdings vor etwas Göttlichem“, itt, ugymond Goethe, itt valóban isteni dolog előtt állunk! Ha igaz, hogy az idegennek ez a táplálása mint általános törvény vonul át a természetben, akkor sok rejtély megoldást nyer s meggyőződéssel mondhatjuk, hogy Isten könyörül az elárvult „holló fiókokon, melyek hozzá kiáltanak.” Midőn pedig Eckermann annak bizonyítására, hogy ez csakugyan általános törvény jellegét viseli magán, újabb eseteket, példákat hozott fel, a nagy költő így szólt: „Stossen Sie an, Sie sollen leben und Ihre glücklichen Beobachtungen mit! Wor das hört und nicht an Gott glaubt, dem helfen nicht Moses und die Propheten. Das ist es nun, was ich die Allgegenwart Gottes nenne der einen Theil seiner unendlichen Liebe überall verbreitet und eingepflanzt hat und schon im Tiere dasjenige als Knospe andeutet, was im edeln Menschen zur schönsten Blüte kommt.“ „Aki ezt hallja s nem hisz Istenben, azon Mózes és a próféták sem segítenek. Ez az, amit én Isten mindenütt jelenlétének nevezek, aki végtelen szeretetének egy részét mindenütt kiterjeszti és beoltja, s már az állatban jelzi azt bimbó gyanánt, ami a nemes emberben gyönyörű virágzásra jut.“

De ha megható és bámulatos a kicsinyekről való gondoskodás a természet világában, ahol az Istennek csak „nyomait fedezhetjük fel“, ahogy a szentírás tanítja, mennyivel csudásabb és fölségesebb az az erkölcsi világban, hol maga Isten „képe“ ragyog az értelem és szabadakarat tündöklő adományával megáldott emberen. Mert hiszen csudás a szülői gondoskodás az állatok világában, de hogy az tisztán ösztönszerű és semmi erkölcsi jelleggel nem bir, eléggé bizonyítja az a tény, hogy az állat ivadékával nem törődik többé, ha az egyszer felnőtt és saját lábára állott. Bezzeg a jó atya holta napjáig nőákvő szeretettel kíséri fia vagy leánya életét, hiszen a nagy XIII. Leó pápa szavai szerint saját életének folytatását látja gyermekében. Egy olyan önző, dicsőségvágyó emberben is, mint Napoleon, ki eltaszította magától hű élettársát, Joséphinét s aki megölette az ártatlan Eughien herceget, vér- és lángözönbe borította Európát: mily csudás az atyai szeretet! S ki ne emlékeznék, aki valaha olvasta, Victor Hugo gyönyörű versére: Napoleon II., (második Napoleon.) „Mikor a nagy embernek végre fia született, e gyermek lehelleteré megredültek a Dome des Invalides fényes boltívei alatt a fogoly zászlók szárai, mint a szélben lengő buzakalászok; e gyermek siráma, melyet egy dajka lecsitíthat, megszólaltatta a dörgő ágyukat...“

Au soufflé de l'enfant, dome des Invalides
Les drapeaux prisonniers sous tes voutes splendides
Frémirent, comme au vent frémissent des épis;
Et son cri, ce doux cri, qu'une nourrice apaise
Fit nous l'avons tous vu, bondiret hurler d'aise
Les canons monstrueux à ta porte accroupis!

„És ekkor végre széjjelnyitak a hatalmas ember összefont karjai, s fölkapva az ujszülöttet, kivitte azt a Louvre erkélyére s felmutatta az összesereglett ezreknek. És mikor megmutatta a vén nemzeteknek és vén koronáknak trónja örökösét, mint a sas, amely hegyóriás csucsára szállott, felkiáltott ujjongva, fölséges tekintettel: l'avenir! l'avenir! l'avenir est à moi! a jövő, a jövő, a jövő enyém!“

Ne higyjük, mélyen tisztelt közönség, csak a rajongó hevüetű, s fektelen fantáziájú romantikus költő ír így: az agz törtenetirő, a legkiválóbb Napoleon kutató Frédéric Masson is, száz évvel Napoleon után, ditirambot látszik írni, mikor Napoleon szeretetét festi egyetlen fia iránt. Alig látható a nagy hódító gyermekét életében huszon-

három napnál tovább terjedő időtartamban. És mégis élete ntolsó tiz esztendejében 1811-től 1821 ig ezért a gyermekért él. „C'est cet enfant, la raison de son existence, le but de ses actes, l'unique explication qu'on doive chercher à sa politique.“ Ez a gyermek létének oka, értelme, ez tetének célja, ez politikájának egyetlen el fogadható magyarázata. Hogy méltó címet adjon neki, elvette Rómát a pápától és neki adta. Nem látszott az egyetemess város soknak a világbiro császár fia részére. Franciaország nem volt elég: visszavette Itáliát Jenőtől, Hollandiát Lajostól, Hannovert Jérometól, Józseftől Cataloniát. Ezek a trónok, melyeket ő állított fel maga, nem voltak biztonságban többé, mert világbirodalmat kellett készíteni a gyermek részére, kinek csak az imént hallották első siránkozását!

Talán még meghatóbb, hogy élete utolsó hat esztendejében, a Sz. Iloa sziklájához láncolt uj Prometheusnak minden gondolata, minden tekintete, minden gyöngédsége távollévő gyermekéhez fordul. A gyermek szöke hajának egy fűtőért, silány metszert, mely őt ábrázolja, egy gyarló márvány mellszoborért, melyet valami negyedrangú linorno-i szobrász vésett, támadt a leghevesebb vita között és tömlőtartói között. Hát még a végrendelete! „Nem hagyhat fiának sem országokat, sem tartományokat, sem kincseket, de mindazt, ami saját magától való, ami őt magát az atyát ábrázolja, ami veszendő testének lenyomata, ami halhatatlan szellemének alkotása, a mi dicőségéhez tartozik valamiképen, azt mind fiának hagyja . . . Számkivetése osztályosainak, akik ügyéért feláldozták magukat, akik védelmezték őt rágalmazói ellen, katonáinak, akik legtovább maradtak, kevesen, hivatkozás, ami pénze csak van, nekik szánja. De fiának saját magát hagyja.“

Ha már az atyai szeretet ilyen hatalmas érzés, ha ennyire eltöltötte a világbiro Napoleon lelkét, kitől nemzetek királyok sorsa függött; mennyire toltheti el a derék távol a hazától küzdő katonáinak szívét, kiknek kis családjuk mindenük, egész világuk! Valóban nap nap után halljuk, hogy semmi sem fáj nekik úgy ott a fronton, a kietlen lövészárkokban, miut hogy kis gyermekeiket hónapokon át nem láthatják, semmi után nem eseng aggódó szívük, mint hogy kis cselédjeiket valamikor újra ölelhessék. Az ő kicsinyeik után csengő atyai szeretetük nagyságán mérjük a veszteség nagyságát, mely a gyermekeket éri, hagyikos golyótól találva megáll a szív verése, mely érettük dokogott, s megdermed az élet piros folyama, melyet a hazáért ontottak. Viszont e veszteség nagyságán mérjük mi is mélyen tisztelt közönség a tar tozás nagyságát, amely lelkünket az értünk elvérzett hősök árváival szemben terheli. Azt a legnagyobb, legédesebb, legállandóbb szeretetet nem pótolhatja semmi többé; de legalább nyomoruság ne legyen osztályrésze özvegyének és árváinak.

Emelkedjünk még magasabb világba, hogy hatalmas, ellenállhatatlan indítókat nyerjünk magasztos tartozásunk teljesítésére a haza árvái iránt. Abba a világba melyről a negyedik evangélium sászópti írója, Pathmosz látoka, Szent János e fölséges ígéket hangoztatja: „Valamennyien pedig befogadák őt, hatalmat ada nekik, hogy Isten fiává legyenek, azoknak akik az ő nevében hisznek, kik nem a vérből, sem a test ősz tönéből, sem a férfiu akaratából, hanem az Istentől születtek.“ Ez a természetfölötti világ, az isteni malaszt világa. Nos: a hit, az evangéliumok világánál nincs Istennek tetszőbb cselekedet mint e kicsinyek, az árvák istápolása. Sz. Jakab apostol nem habozik így írni: „A tiszta és szeplőtlen istenitiztelet az Isten és Atya előtt ez: meglátogatni az árvákat és özvegyeket az ő szorongatottságaikban.“ (1, 27.) A három szinoptikus aza párhuzamos evangélista, Máté, Márk, Lukács vetekedve festik elénk

Jézus szeretetét a gyermekek iránt. Hallgassuk csak Máté, 18-ik fejezetében: „Azon órában a tanítványok Jézushoz járulának, mondván: Kik tartasz nagyobbak menynek országában? És magához híván Jézus egy kisdedet, közéjük állítá őt és mondá. Bizony mondom nektek ha meg nem tértek és nem lesztek mint a kisdedek, nem mentek be menyeknek országába. A ki te hát megalazza magát, mint e kisded, az nagyobb menyeknek országában és aki befogad egy ilyen kisdedet az én nevemben, engem fogad be.“ A 19 ik fejezetben: Akkor kisdedek vitetésnek hozzája, hogy tegyérájuk kezét és imádkozzék. A tanítványok pedig fedték őket. Jézus pedig mondá nekik: Hagyjátok a kisdedeket hozzája jönni, mert ilyeneké menyeknek országa. „Ugyanigy adja elő Márk evangéliuma 9 ik fejezetében az isteni gyermekbarát gyöngéd szeretetét, de hozzátesz egy bájos árnyalatot, hogy Jézus azt a gyermeket „Megölelte.“ Sz. Lukács kiról a hagyomány azt tartja, hogy festő is volt, s aki Jézus gyermekségének idilli, bájos gyöngéd történetét írta, természetesen nem maradhatott a másik két szinoptikus mögött. Ő aki befogad ily gyermeket az én nevemben, engem fogad be és aki engem befogad azt fogadja be, ki engem küldött. Mert aki mindnyájatok között kisebb, az a nagyobb.“

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! Évekkel ezelőtt valamelyik angol folyóiratban bájos képet láttam London egyik nagy forgalmu útján az Oxfordstreet en vagy a Picadilly n e, nem tudom, egy kis leányka kerül a déli órák kábitó forgatagába, melyben gyalogjárók, hansomok cabek, autóbusok, teherkocsik robognak egymás mellett el. És az a nagy forgatag egyszerre megáll, mint egy varázsütésre, mert ott van közöttük a gyermek. A kép felirata:

„His Majesty; the child . . .“

„Ő felsége, a gyermek“ Ő felsége, a gyermek: ugyebár önként eszünkbe ötlük itt az isteni gyermekbarát mondása, melyet az imént idéztem: „Mert aki mindnyájatok között kisebb az a nagyobb.“ Mindnyájunk között legkisebb e szörnyűséges időkben az árva kinek édes atyja életét adta a hazáért; legyen a mi szívünkben, legyen a mi áldozatunk által a legnagyobb.

Tudom én, érzem, ki ne érezné, akinek szive van, s akinek nem fejős téhen, nem konjunktura, nem kedvező alkalom ez a háboru, érzem, hogy ólomsullal nehezedik minden lélekre a kenyér, a mindennapi kenyér aggodalma; de azt is tudom, hogy csak nagy idők nagy csapások nevelnek áldozatos lelkeket, azt is tudom, hogy

Áldozat nélkül nincsen áldás,

Feszület nélkül nincs megváltás . . .

azt is tudom, hogy a mi életiskolánk ormára a megfeszült szeretet jelvénye van tűzve, a kereszt ragyog. És ha az egyház az Istenember kinszenvedésének emlékhétén, nagyhétén azt énnkli:

Vexilla regis prodeunt
Fulget crucis misterium . . .
Királyi zászlók lengenek
Fénylik titka keresztfának,

most az emberiség szörnyű szenvedésének nagyhetében, az ember vagyon kulturapusztító világtusa idején

Fulgeat crucis misterium
ragyogjon titka a keresztfának!

Járjunk mindannyian az égből alászállott isteni szeretet iskolájába, gyuladjon fel mindnyájunk szívében az az égi tűz, melyről a nagy költő zengi:

Szeretet amelyet úgy imád a szegény
Mely könnyről e föld elárvult gyermekén
S mely a megtiportat fölemeli szépen,
Mely, ha épen úgy kell, áldozza önmagát
Hallatván miként az Istenember szavát:
Egyetek, igyatok, ez testem, ez vérem!

A fürdők első vasárnapja.

Fürdővonatok engedélyezés alatt.

Gyönyörű napos idő köszöntött be vasárnap, délre felhőzött, de délután már zsufoolt vonat futott ki a nagyállomásra a Félix-fürdő felé. Velencén az utolsó percben érte el a vonatot a villamos utolsó kocsija, de a kirándulók nem kaptak helyet a vasuti kocsikban. Hiába lármáztak, a válasz csak az volt:

— Nincs és nincs hely.

Le is maradt egy vagonra való utas. Sokan gyalog mentek ki a szép időben s elég jókor érkeztek a Szent László fürdőbe, amelyben egy ujtás lepte meg a kirándulókat. A szálloda előtti odvas fákat, amelyek az épület szobáit állandóan árnyékban tartották s nedvesekké tették, kivágták, a helyet feltöltötték — és parkozták izlésesen.

A lótuusz már virágozott s csónakok jártak a vizen, az uszoda még nem nyílt meg, az utak még nedvesek, de a vendéglő izletes ételeket s jó italokat adott. Komzsik Alajos máris csodát művelt: megifjította a fürdőt

A Félix-fürdőt valósággal megrohanta a közönség.

Sört a sörnagykereskedők nem adtak ki, mert lefoglalták a készleteket. De volt jó bor, kitűnő kávé, s elegendő ételfajta, hát jól mulatott a közönség.

Reigl Ernő bérő és igazgatója figyelmében versenyeztek s nem is volt panasza senkinek, pedig ma még rendezetlenek az utak, nedves a csodaszép erdő, csak a fürdők vonzók, gyógyítók és modernekek. Egy plakát: izmostestü férfi, balkezében karddal, eldobja mankóját, amikor belép a Félix-fürdő vizébe, művészi módon hívja fel a figyelmet kitűnő gyógyító fürdőnkre.

Egyelőre csak a belényesi vonat viszi ki a kirándulókat, de a fürdővonatok engedélyezése, mint értesülünk, a központi szállítási vezetőségénél jóváhagyás alatt áll. Ugyanannyi vonatot kért Singlár Gyula forgalmi főnök, mint tavaly s úgy remélik, hogy május 15 én megindulnak a fürdőbe a vonatok.

Tavaly nehezebb viszonyok között volt a Máv. s mégis megindították s jártak a vonatok.

Forolin a legjobb és legbiztosabb toilette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hüsit! Szagtalant. Ára 1.20. Kapható Farkas István „Apolló“ drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

* **Aszódy** Rákóczi uti kávé és tea üzletében nagy mennyiségű bor, konyak, rum, tea és likőr áruk raktáron vannak, a háboru előtti árakban lesznek kiszolgálva. Vigyázat orsolya Zárda épület. (Telefon 6 10) 1 kiló kész kávé cukorral. 5 kor.

* **Gyönyörű rózsás arc** a nő legszebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbeesülhetlen Y-PO crémet és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti s ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára K 1.50 Kapható: Farkas István „Apolló“ drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy-palota.

GRÓF TISZA IMRE halála.

A Tisza-család gyásza.

Vasárnap hajnalban súlyos csapás érte gróf Tisza Kálmánt és családját. Tisza Kálmánnak 17 éves fia Imre, életének hajnalán váratlanul meghalt. A haláleset szomorú híre már a déli órákban elterjedt a fővárosban is és a Tisza családdal szemben érzett fájdalom megnyilatkozása a délután folyamán megkezdődött. A megrendítő gyászesetről tudósítónk a következőket jelenti:

Az ifju gróf betegsége.

A múlt hónap végén gróf Tisza Imre, akkor, mikor a legszebb reményekkel eltelve készült a katonasághoz huszárnak, hogy abban az ezredben, amelyben édesatyja oly hősiesséssel küzdött és megsebesült, ő is le-
rója hazájával szemben kötelességét, váratlanul megbetegedett. Betegségének kezdetén komoly, aggasztó tünetek mutatkoztak. Szülei azonnal a beteg ágyához hívták dr. Schiff Ernőt, aki megvizsgálva az ifju gróft a agyhártyagyulladás állapotába állapította meg. A bajt nagyon komolynak jelezte. Az aggodó szülők nyomban értesítették Jendrassik egyetemi tanárt, aki rokona Tisza Kálmánnak. Jendrassik dr. báró Radvánszky Béla orvos társaságában azonnal leutazott Csegődre, ahol a beteg fölött konziliumot tartottak. Az orvosok tanácskozása dr. Schiff Ernő diagnózisát mindenben igazolta és ki-méletesen előkészítették a szülőket a katasztrófára, melynek bekövetkeztét az orvosi tudomány nem képes elhárítani.

A nagybeteg gróf súlyos betegsége dacára a legszebb álmokat szötte a jövőre nézve. Készült a katonasághoz. Sokat foglalkozott az iskolával is, az otthagytott tanulótársakkal a nagyszalontai gimnáziumnál, amelyben oly sok kellemes órát töltött.

Legutóbb az ifju gróf mint szereplő vett részt a nagyszalontai főgimnáziumban rendezett jótékonyági előadáson. Petőfi Sándor „Falú végén kurta koresma“... című költeményét feldolgozva élőképekben, zenével magyar dalokkal mutatták be az ifju diákok. Ez a kép annyira a lelkébe vésődött az ifju Tisza Imrének, hogy még betegségeiben sem tudott tőle megválni. Lázálmaiban is azt kívánta, hogy ágyánál, ahol a halál angyala suhogtatta jejes szárnyait, valaki ott dudolja azokat a magyar nótákat, a melyeket ő az előadáson hallott. És még ott a nagy beteg ágya fölött elesukló hangon, bánatosan, könnyárban mintha a felhők közt jött volna, hal-
kan szólott a nóta, jött a halál feltartóztatlanul.

A halál.

Szombat délután közölte az aggodó apával dr. báró Radvánszky, hogy az utolsó percek rohamosan közelednek. Este beállott az agónia s a nagy beteg szobájában megjelent a megtört család. Hajnali három óráig tartott a haláltusa és ekkor bekövetkezett a katasztrófa. Leírhatatlan az a fájdalom, a mely a családot sújtotta a halál pillanatában.

A részvét.

A nem várt csapásról azonnal távirati-
lag értesítették gróf Tisza Istvánt, aki már

vasárnap megérkezett a gyászos csegődi kastélyba. A miniszterelnököt titkára kísérte. Előzőleg Gesztre utazott Tisza István, ahol felesége és az ifju gróf Tisza István családja csatlakoztak hozzá. Rendkívül meghatározó részlete a szomorú katasztrófának, az első huszár ruha. Az ifju gróf Tisza Imre tudvalevőleg pár hét előtt állott sor alá és akkor alkalmasnak is találták és be is sorozták a huszárokhoz.

A halál tehát mint katonát érte az ifju gróft. Tisza István gróf az elhunytak pompás huszárruhát készíttetett és azt magával vitte Csegődre, ahol abban ravatalozták fel az elhunytat. Az ifju ravatalához tegnap megérkezett Sándor János belügyminiszter, gróf Keglevich István, Beöthy László. Az ország minden részéből özönével érkeznek a részvétláviratok.

A temetés.

A temetés iránt már hétfőn délelőtt megtették az előkészületeket. Eszerint Csegődön a kastélyban ma, kedden reggel fél 8 órakor rövid ima lesz az elhunyt felett. Az imát Bugyi Sándor erdőgyoroki református lelkész tartja. A gyászoló apa kívánására a temetés a lehető legegyszerűbb és legrövidebb lesz, hogy a súlyosan sujtott anyát és apát ne gyötörjék meg jobban a bucsuzkodás fájdalmával. Ezért a család részvénytávirat küldöttségeket egyáltalában nem is fogad. Csegődről Nagyszalontára indul a gyászos menet. Nagyszalontán a nagyszalontai testületek, hivatalok, egyesületek várják már a temetési menetet. Itt csatlakoznak a menethez az elhunyt osztálytársai és tanárai.

Nagyszalontáról Gesztre mennek át és ott Szabó István református lelkész mond ismét rövid imát és ezzel a geszti családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

A temetésen Biharvármegye főispánja, dr. Miskolczy Ferenc és Fráter Barnabás alispán is részt vesznek. Tekintve, hogy a temetésre igen sokan csak ma reggel tudnak kiutazni, ezért az államvasutak vezetősége úgy intézkedett, hogy ebből az alkalmából ma reggel 6 órakor külön vonat fog indulni Nagyszalontára felé.

Nem szabad eladni az ideai termést.

A m. kir. miniszterium 1092—916. sz. rendelete értelmében az 1916. évi várható termés adásvételének tilalmáról és érvénytelenségéről a rendőrkapitányi hivatal a következőket közli:

1. §. Tilos és semmis az olyan szerződés, mely a magyar szent korona országában az 1916. évben várható következő mezőgazdasági termények u. m.: buzának, rozsnak, kétszeresnek, árpának, zabnak, tengerinek, hüvelyesnek és repecének átalányban történő vagy az ilyen termés reményének meghatározott áron való adás vételére vonatkozik.

2. §. További intézkedésig tilos az 1. § ban felsorolt, a magyar szent korona országában az 1916. évben várható mezőgazdasági terményeknek az 1. § alá nem eső módon történő előre adása és vétele is.

Az 1. bekezdésben foglalt rendelkezé-

sek kiterjednek a buza, rozs, a kétszeres, az árpa, zab és a tengeri összes örleményekre.

3. § Az 1. és 2. §§. rendelkezéseit a jelen rendelet életbelépte előtt létrejött ügyletekre is alkalmazni kell. Az ily ügyletek alapján adott vételár előleget és egyéb szolgáltatások visszakövetelhetők.

Az 1. és 2. § ban megállapított tilalom nem terjed ki a Haditermész Részvénytársaság részére a 4. §. alapján és az ott szabályozott előleg nyújtással kapcsolatosan történő előre eladásokra.

4. §. A haditermész részvénytársaság bizományosa, valamint a Haditermész részvénytársaság által erre felhatalmazott hazai pénzintézetek a termelőknek az 1916. évi termésből várható buza, rozs, kétszeres, árpa, zab, tengeri és repec terményeire előleget adhatnak.

1. A várható termények a termelő gazdasági és háztartási szükségletét meghaladó része erejéig és csak 1916. július hó 25. napjáig, a tengerit illetőleg pedig csak 1916. évi november hó 30. ig lehet adni.

2. Előleg mm. a buzánál 20 kor., egyéb-
nél pedig 15 koronát meg nem haladhat.

Jelen rendelet f. évi március hó 31. napján léphet életbe.

Egyéb felvilágosítások a rendőrség I. em. 18. sz. szobájában (riadó) adhatók.

Nagyvárad, 1916. május 6.

Rendőrfőkapitányság.

Nagyváradai rokkant katonák mint méhészek.

Tanfolyam a kirendeltségnél.

A földmivelésügyi miniszterium nagyváradai kirendeltsége a nagyváradai hadapródiskolai kórházban a rokkant katonák részére kaptárkészítéssel egybekötött méhészeti tanfolyamot rendezett.

Hogy minő egészséges alapon vezették be ezen csekély befektetést igénylő hasznos gazdasági ágat szegény rokkantjaink közé, mutatja az a szép eredmény, hogy egy fél év sem múlt el, már is 100-nál több rokkantot képeztünk ki az okszerű méhészetben s nyertek oklevelet, melynek alapján állami segélyre sőt tisztességes állásra is számíthatnak szegény hadfiaink.

Hogy mily nagy hordereje van ezen tanfolyamoknak, bizonyítja az, hogy nem csupán a sebesültek törekednek a kedves gazdasági ágat elsajátítani, hanem, ma már a nők is a kedves foglalkozást tűzték ki kenyérkereseti forrásul. Számosan keresnek fel, hogy a létesítendő tanfolyamra felvétessenek.

Nem is csodálkozom ezen. Valahányan megjelennek szegény rokkantjaink között, csodálkozva nézik, miként készítik a szebbnél szebb kaptárakat. Vannak, kik félkézzel gyalognak. Volt egy, ki esonka kezére kötötte a kalapácsot s úgy készítette el kaptárát.

A gyakorlati méhészetet kedvelik leginkább. Nem rettegnek a kis méhaktól. Munkatársaiknak tekintik őket. Oly békésen megélik a méhek közt, hogy még nem fordult elő eset, hogy hallottam volna panaszi, hogy a méhecske valakit megszurt volna. Lehet, hogy eltusolta az illető ezeket, de mondhatom, hogy a méhesipéstől eset sem irtóznak.

Most a Tisza Kálmán-téren levő méhészeti telepen dolgoznak rokkantjaink. Ők magok sajátkezüleg állítottak fel 2 csinos iskolai méhest.

Az egész méhészetet mintaszerűleg be-
rendezték. Oly boldogan és oly meglege-
detten hallgatják végig előadásomat s mond-
hatom, igazán boldognak érzem magam, ha
közéjük megyek. Legfőbb óhajom, hogy édes
házánk okszerű méhészetének felvirágozta-
tására minél többet megnyerhessünk.

Nemes Győző,
a XIII. méhészeti kerület
vezetője.

HIREK

Képkiallítás a püspöki palotában.

Gróf Bolza Alfonz
az orgonahangversenyen.

A püspöki palotában rendezendő jóté-
konycélú képkiallítással kapcsolatos orgona-
hangversenyre mint értesülünk gróf Bolza
Alfonz nagyváradi királyi alügyész urat si-
került megnyerni. Akik őt közelebbről is-
merik, azt is tudják róla, hogy zenei téren
kiváló képzettséggel bír s különösen orgo-
na játéka sok helyen méltó feltűnést
keltett.

Már mint tanuló nagy kedvvel fog-
lalkozott az orgonajátékkal; később pedig
Budapesten nemcsak ügyédi oklevelet, de az
egyházi orgonajátékból és a liturgiából is
kitűnő oklevelet szerzett.

A budapesti templomokban s különösen
a lipótvárosi bazilikában, tovább fejlesztette
szép tehetségeit s orgonajátékával Buda-
pesten zenés miséket is vezetett. A hazafias
ügy iránti készséges vállalkozása széles kö-
rökben kelt örömet, mert az ő művészi tö-
kéletességű játéka pompás élvezetet nyújt
zenekedvelő közönségünknek.

*** A kormány tagjai Geszten.**
Sándor János belügyminiszter és
családja tudvalevőleg már vasárnap
leutaztak Csegődre. Tegnap este
még a kormány tagjai közül Hazay,
Balogh és Jankovich miniszterek
utaztak le Gesztre, ahol résztvesz-
nek az ifju gróf Tisza Imre teme-
tésén.

*** Henriquez János lovag gya-
logsági tábornok.** Lovag Henriquez Já-
nos vezérőrnagyot, a XII. hadtest parancs-
nokát ő felsége gyalogsági tábornokká ne-
vezte ki. A kitüntetés, mely a hivatalos lap
holnapi számában fog megjelenni, őszin e
örömet kelt Nagyvárad polgári és katonai
társadalmában egyaránt. Henriquez tábornok
egyéniségéből a szeretetreméltó jószág árad
mindenkire, aki kötelességét teljesíti s így
katonái, a vezérkari főnökök kezdve egészen
a közkatonáig, őszinte szeretettel veszik kör-
rül. Vitéz katona: harei tetteiért a II. osztá-
lyu vaskoronarendet kapta, a Lipót-rend
következett a sorban, a vaskeresztet is el-
nyerte s azt a bajor rendjelet, amelyet ná-
lunk rajta kívül csupán József királyi her-
ceg viselhet. A vitéz katona, a kiváló em-
ber megérdemelt előléptetése az utolsó a ki-
tüntetések láncszemében, amely azonban itt
nem fog megszakadni.

*** Katonai kinevezés.** A király
Zsugovics Fedor századost őrnaggyá lép-
tette elő.

Aknarobbantás az olasz fronton.

Olasz hadszíntér. Budapest, május 8. (Hivatalos.) A görzi hídfő
egy része és San Martinó területe tegnap időnként élénk ágyutüz alatt
állottak. Ennek a helységnek templomától nyugatra az ellenséges állás
egy részét hatalmas aknarobbantással elpusztítottuk miután az olaszok
nagy veszteséget szenvedtek. Monte San Michele északi lejtőjén csapa-
taink elfoglalták az ellenség egy kis támaszpontját. Repülőink a Chi-
opsisz melletti ellenséges táborra (Corbonstól délnyugatra) nagyszámu
bombát dobtak. A tiroli keleti arcvonal több szakaszán és Rivánál élén-
kebb ágyuharagra került a sor.

Orosz és délkeleti hadszíntér. Budapest, május 8 (Hivatalos.)
Nincs nevezetesebb esemény. Höfer.

*** Uj vezérezredések.** A király
Roor Ferenc, Georgi Frigyes, Dankl Vil-
mos, Borovics Szvetozár, Tersesánszky Ká-
roly tábornokokat és Puchaló Pál tábor-
szernagyot vezérezredessé nevezte ki.

*** A kereskedelmi miniszter
közbenjárása.** Nagyvárad városa tudva-
levőleg a régi járványkórház épületét és
telkét óhajta elcserélni a Rákóczi uton levő
Markovits házzal, amelyet az állami fa és
fémipari szakiskola céljaira alakítana át. A
polgármester közbenjárására a kereskedelmi
miniszter az eszmét magáévá tette s most
értesítette Nagyvárad városát, hogy a hon-
védelmi miniszterhez intézett kérelmet és
ajánlatot figyelmébe ajánlotta a honvédelmi
miniszternek s annak teljesítését a maga
részéről is kérte.

*** Katonai kitüntetések.** A hiva-
talan lap közli, hogy Ikray Károly a 11.
honvédegyalozrednél beosztott a nagyvá-
radi honvédehadapródiskola állományába tar-
tozó főhadnagy, gazdasági tisztet újlag a
legfelső dicséret elismerésben részesítette a
király. Löw Károly IV-4 népfelkelő gya-
lgezedteli főhadnagy szintén a legfelső
dicséret elismerésben részesült.

*** Nyugdíjazások a városnál.**
Nagyvárad város nyugdíjbizottsága tegnap
tartott ülésében Csáky József városi adó-
hivatali számtisztet és Kovács József fo-
gyaszt. adóhivatali eljárat nyugdíjazta.

*** Külföldi kitüntetések.** A hiva-
talan lap közli a következő kitüntetéseket:
A király megegyezte, hogy Hötzenborfi
báró Conrad Ferenc az oldenburgi nagy-
herceg Frigyes Ágost kereszt I. és II. osztá-
lyai, köveshazai Kövess Armin a bajor
kir. kat. érdemrend nagykeresztjét a kard-
okkal, a württembergi kir. koronarendet és
az ottomán császári arany és ezüst Imtiaz
hadiérmét; továbbá bojnai Borovics Szveto-
zár gyalogsági tábornok, Dankl Győző, ne-
mes Böhm-Ermoli Ede és báró Pflanzler-
Baltic Károly lovassági tábornokok az otto-
mán császári arany és ezüst Imtiaz hadi-
érmét; feldsturni lovag Höfer Ferenc az
ottomán császári arany és ezüst Imtiaz hadi-
érmét és lovag Henriquez János a bajor kir.
katonai érdemrend I. osztályát elfogadják és
viselik.

*** Mackensen édesanyja meg-
halt.** Kopenhágából jelentik: Mack-
ensen tábornok édesanyja 90 éves
korában ma itt meghalt.

*** Ismét emelte a város a
marhabus árát.** Tudomására hozom a
város bözségének, hogy a marhabus ára-
kat további intézkedésig a következőkben
állapítottam meg: Marhabus elsőrendű 1
kiló 7 korona. Marhabus másodrendű 1
kiló 6 korona 80 fillér. Marhabus növen-
dék 1 kiló 6 korona 60 fillér. Marhabus
kiseher 1 kiló 7 korona 10 fillér. Nagy-
várad 1916 május hó 8 án. Lukács Ödön,
polgármesterhelyettes.

*** Hadikölcsön-jegyzések a
Gazdasági és Iparbanknál.** A nagy-
váradi Gazdasági és Iparbank, városunk
ezen kiváló pénzügyintézete, szintén nagy te-
vékenységet és buzgalmat fejt ki a negyedik
hadikölcsön-jegyzések körül. Eddig a kö-
vetkező nagyobb jegyzések történtek a te-
kintélyes pénzügyintézetnél: dr Fráter Imre s
neje 30,000, özv. Erdősi Hermanné 30,000,
Gerő Ármán 20,000, Krausz Ella és István
10,000, Rádl Ödön 5 000. Szatmári Király
Andor 5,000, Szabó István 5,000, Főrealisko-
lai Segítő Egylet 4,000, Biharmegyei Tanító
Egyesület 3,250, dr Személyi Kálmán 2,000,
Grübler Mór 2,000, Ullmann Róza 1,600,
Borsi ref. egyház 1,400. Poynár Anna 1,000.
Az intézet saját jegyzése 200,000 korona.
Ezekeken kívül még számos apró tételt jegyz-
tek az intézetnél.

*** A 18 évesek május 29-én
vonulnak be.** Eleméry Ferenc ta-
nácsos közli a következő hirdet-
ményt:

A m. kir. honvédelmi miniszter
urnak 6400. eln. 18—1916. számú
körrendelete alapján közhirrre te-
szem, hogy az 1898. évben született
s alkalmasnak talált népfelkelésre
kötelezett osztrák állampolgárok a
f. évi május hó 11-én, — az emli-
tett születési évfolyamhoz tartozó-
és alkalmasnak talált népfelkelésre
kötelezett magyar állampolgárok pe-
dig a f. évi május hó 29-én tartoz-
nak még abban az esetben is nép-
felkelési tényleges szolgálatra be-
vonulni, ha ez a körülmény a nép-
felkelési igazolványi lapjukon fel-
tüntetve nincsen.

*** Sokan halásznak.** A nyár köze-
ledik, a halászati idény is megnyílt, az em-
berek pedig, már akik szeretik a szabad
természetet és a kellemest összekötik a
hasznossal, sietnek hozzájutni a halászati
engedélyhez. A rendőrség ipari ügyosztályán
valóságos bucsujárás folyik az engedélyek-
ért, egy tisztviselő egyebet sem dolgozik,
mint halászati engedélyeket állít ki. Az
egész mindössze 8 koronába kerül, annyit
pedig mindenképpen megkockáztat, mert rövide-
sen kifogja a költséget. Aki csak egy kicsit
ért a halászatban, már az első nap össze-
szed 8 korona értékű halat, sőt még többet
is. A mostani nehéz megélhetési viszonyok
és husdrágaság mellett sokat jelent a kony-
hára egy-egy jó fogás, csak húzódni nem
kell tőle. Hivatalnok urak váltanak ki en-
gedélyt, akik legalább egy vasárnap dél-
utánt elűtnek a halászatban. Egészségesebb
ez, mint a füstös kávéházban billiárdozni,
no meg gazdaságosabb is.

*** Magán vizgák a főgimnáziumban** A nagyváradai premontrei főgimnázium VIII. osztályos magántanulóinak írásbeli vizsgálatát folyó évi május hó 12-ik, szóbeli vizsgálatát május hó 13-ik napjára tartjuk meg. A vizsgálaton részt venni óhajtok — az 1898. évben születet, népfelkelői szolgálatot teljesítő tanulók is — az alulírott igazgatóságánál május hó 11-én délelőtt 11—12 óra közt jelentkezzenek a főgimnázium igazgatói irodában. Nagyvárad, 1916 évi május hó 9-én. A főgimnázium igazgatósága.

*** A Hitelbank művészi reklámképei.** Azon tündök a lövészárokban három baka, hogy valjon áldoznak-e az otthonmaradtak a hadikölesőre, hogy véget érjen ez a háború. Komoly gondolat szól hozzánk e három katona alakjából, az aggodalom, hogy nem érijük eléggé a helyzet fontosságát, a forró vágy a győzelmes béke után s az a kötelelességre való felhívás, amelyet a harc első soraiba állók küldenek el hozzánk, kiket ők védenek s a kiket nekünk kötelelességünk minden áldozattal védeni. A borus tónusu képről sugárzik ki ez üzenet, amelyet művészi eszközökkel Mikes Ödön, a kiváló nagyváradai festőművész jelenít meg. A kép előtt, amely a Magyar Általános Hitelbank kirakatában van, állandóan nézők állanak, katonák és polgárok s szemel látható a hatása ez agitációs, művészi reklámnak, amely nemzeti ügyünk mellé a művészi erőket sorakoztatja. Ha vége lesz a háborúnak, e kép megérdemli, hogy bekeretezve mint művészi emléke s nemzeti erőfeszítésnek akár melyik szalonban helyet foglaljon és annak díszé legyen. Ilyen sikerült Kőszeghy Andi művészi plakátja is, mely szintén a Hitelbank kirakatát díszíti.

*** A Czillér család gyászja.** Résztvétel értesülünk, hogy egy közszeregetben álló család nasztora, id. Czillér Vince áldásos életének 97. évében meghalt. A halálhíradás a Czillér, Tátray, Kerékgyártó és Kiss családokat borítja gyászba. A gyászjelentés a következőleg hangzik:

Fájdalomtelt szívvel tudatjuk, hogy szeretett édesatyánk, apósunk és nagyapa id. Czillér Vince életének 79. dik évében hosszú és kinos szenvedés és a haldoklók szentségeinek ajtatos felvétele után folyó hó 6. án délután 5 órakor jobblétre szenderült. Drága halottunkat folyó hó 8. án délután 4 órakor fogjuk a róm. kath. egyház szertartása szerint Tisza Kálmán-tér 3. sz. háznál bezengettetni és az olasz sírkertben levő családi sírhelyen örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise áldozat folyó hó 9-én reggel 9 órakor fog az olasz plébánia templomban az urnak bemutatni. Nagyvárad, 1916 május 6. Imre, Vilma férj. Kerékgyártó Istvánné, Vince, Gizella férj. Tátray Gusztávné, Irén férj. Kiss Eadréné gyermekei. Özv. Czillér Józsefné szül. Sporni Lujza, Czillér Imréné szül. Braunsteiner Judit, Czillér Vincéné szül. Rechnitzer Berta menyei. Kerékgyártó István, Tátray Gusztáv, Kiss Endre vejei. Czillér Antal, Czillér Irénke, Czillér Ilonka, Czillér Böske, Czillér Bandika, Czillér Gyurika, Czillér Ilonka, Kerékgyártó Géza, Kerékgyártó László, Tátray Gusztika, Tátray Gizike, Kiss László, Kiss Gyurika unokái.

Id. Czillér Vincét tegnap délután temették nagy részvétel mellett. A temetési szertartást Imrik Zoltán tb. kanonok vezegte, mely után feltették a díszes érekegőzőt a négyes fogatú üvegdiszkocsira és megindult az impozáns gyászmenet az olasz temetőbe, ahol a családi sírhelyen helyezték

örök nyugalomra az elhunytat. — A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradai temetkezési vállalata rendezte szokott pontossággal.

*** Államsegélyesek figyelmébe.** Felhívom mindazon államsegélyezetteket, kiknek sorszáma 8007—8094 ig terjed, fizetési könyvecskéik átvétele végett jelentkezzenek folyó hó 6. én kedden, 10 óra szerdán és 11. én csütörtökön Városháza földszint 30. számú szobájában. Nagyvárad, 1916 május 7. Juricskav Barna, tanácsos.

*** Ujabb feljelentés árdrágítás miatt.** A kihágási bíróságon tegnap megjelent Sevarlia Slavko, a Hungária cipőgyár munkása s feljelentést tett Hajnal Farkasné borkereskedő ellen a maximális ár túllépése miatt. Beiratott egy cédulát, amelyen ez állt: „18 gépsz. Talpbőr. 7 kor.“ Azaz: 18 deka talpbőr 7 korona, amely gépszíjból készült. Mivel a bőr vizes volt a feljelentő panaszt tett. A tárgyalást kitűzték.

*** Felhívás a hadbavonult iparosok hozzátartozóihoz!** Felkérjük Ipartestületünk kötelekébe tartozó önnálló iparosok hozzátartozóit, kiknek férje, vagy apja a háború folyamata alatt katonai szolgálatra bevonult, akár jelenleg is mint katona szolgál akár szabadságolva van, vagy mint a katonaságeál megrokkant egyén elboacsájtattott, hogy Ipartestületünk hivatalába öszszeírás végett a hét folyamán saját jól feljegyzett érdekében megjelenni sziveskedjenek. Tisztelettel: az ipartestület elnöksége.

A legjobb **molyirtó** szerek u. m. **mirt** Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Moff, Tarmalit, Camfor, terpstin, Zacherlin, stb. már kapható Farkas István „Apolló“ drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi ut 7/B.

Aszódy Mihály Kossuth-utca Sas palota a cég egyike a legnagyobb az ajánlott cikkekben. Nagyvárad és vidéke közönségét felhívom, hogy a gyümölcs befőzés idejére saját vásárló vevőimet, cukorral, kávéval, kondenzál tejjel (berna védjegyű) valamint thea, rum, konyak, likörök, szardíniai hal konzervek (húspótló) szalámi, omentáli sajt, összes létező csokoládé és cukorkaárak, gyógyborok, borovicska, kakao, füge, malagaszőlő és déligyümölcsök rendelkezésre állanak, az eladás nagyban és kicsinyben lesz kiszolgálva. Kitűnő zamatu kész kávé cukorral együtt kilója 5 korona.

*** Gyurjad Gyurka.** Piszkald ki Ellőtök a jobbkaromat. Ott ahol a Dayeszter vize zug. Csukaszürke ember. Háborus mozifelvétel. Rendkívül érdekes lemez újdonságok Rákóczi-ut 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél. Hangszerek, hegedűk, gramofonok, hurkűlönalagesszék Gramafonok, hangszerek olcsó szakszereü javítása.

A husdrágaság folytán a halkonzerv tápláló és olcsó. Kapható kizárólag **Aszódy** halüzletében Kossuth utca saspaszás.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Kedd: Mánás Miska.
Szerda: Mánás Miska.

Két bemutató. A jövő hét folyamán két eredeti és érdekes bemutatója lesz a Szigligeti színháznak. Pénteken este Galambos János hazafias tárgyú drámája a Vérszerződés kerül színre, vasárnap este pedig egy rendkívül kedves zenéjű operetta, a Budapestben oly jelentős sikert aratott Derék Fridolin premierje lesz.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős.

Dr. PAPP KÁROLY.

KISS DÁVID és TSA. RTG.

Nagyváradon, Rákóczi-ut.

A m. kir. szab. osztálysorsjáték XXXVI. ciklusa f. év május hó 24-én és 25-én kezdődő I-osztály huzására

ajánljuk szerencsés sorsjegyeinket

110,000 sorsjegy után 55,000 nyeremény kerül kifizetésre 14.459,000 korona készpénzben.

Az eredeti sorsjegyek árai:

egész	kor.	12.—
fél	”	6.—
negyed	”	3.—
nyolcad	”	1.50

Vitélkre szives megrendelések utánvétel avagy a betétösszeg előzetes beküldése ellenében teljesítettnek.

Régi ügyfeleinknek az eddig birt számú sorsjegyeket reserváltuk és kérjük azokat legkésőbb f. hó 20-ikáig átvenni sziveskedjenek, mert ezen időpontot túl tekintettel a keresletre a sorsjegyeket mások igényeinek kielégítésére fordítandjuk.

Kiss Dávid és Trsa. rtg.
Nagyváradon.

18 hectoliter fehér bor 7 „ ürmös

eladó

a nagyváradai hegyen
Nagygörög oldal. Cima kiadóban.

Legrégibb és legmegbízhatóbb nyaralási vállalat!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni e célra épült és fővárosi mintára berendezett molykár elleni megóvó és biztosító vállalatomra.

Elfogadok nyári gondozásra felelősség mellett, bármily értékes ruhákat, szőrme árukat, függönyöket, szőnyegeket stb. Azokat saját műhelyemben kijavítva, hiba nélkül szolgáltatom vissza. Kiváncsokra szívesen érte küldök. Az üzlet tűz és betörés ellen biztosítva van. Becses pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

ZBORAY GYULA és TSA.
szücs üzlete.

Fő-utca 7. sz. Telefon 947. sz.
Telep: Körös-utca 32. (Saját ház.)

Haltenberger Vilmos

Az 1810-ban alapított Kassai Haltenberger Béla gyárnak volt önálló vezetője, kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógyárának felvételi üzlete:
Rákóczi-ut. 7. Orsolya-palota.

Bármily viselt férfiöltöny ujjá lesz, száraz vegytisztítás által.
Tisztított és festett férfiruha vasalásra és javításra külön szabó osztály.
Feketére bármily ruhanemű, világosság, eső és izzadás álloan (vászonneműek moshatóra) legszebben festhető. Gyász esetben 24 óra alatt.

Kézimunka, függöny különös gonddal. Kelengyenemű elsőrendű kivitelben.
Háziruha sima darabok átvásalásával kilonkinti árban, szavatolt Chlormentes tiszta szappan eljárással.

Különlegesség! Katonai csukaszürke egyenruhák átfestése (lichecht) tökéletes kivitelben. **fény és eső álloan.**

Postai megbízások soron kívül eszközöltetnek!

Felvételi üzlet telefon száma: 14-69. Gyári telefon: 34.

Szives megbízást kér:

Haltenberger Vilmos.

Grünfeld Ignác és fia

villany és gáz szerelő
Nagyvárad, Mezey Mihály-utca 4. az ipartestület háza mellett. (Telefon 318.)

Mérsékelt árszabás mellett készít: új berendezéseket, javít, csi-szol, galvanizál és átalakít rajz után is.

Raktáron tart: minden gyártmányu (fémszálas, fél wattos)

Wolfram égőt.

Költözésnél villamos berendezést azonnal készít. — Anyagot is árusít.
Telefon szám 318.

A MŰJÉG

naponkénti rendszeres szállítást megkezdtek, megrendeléseket köszönettel veszünk, előfizetéseket elfogadunk és előfizetési, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad Sörgyár R. T.
Telefon 439.

Eladó széna.

Várostól 10 percrenyire.

Cim a kiadóban.

5.

Elsőrendű **jégszekrények** olcsó árban beszeresethetők

Andrényi Károly és Fiaival
Nagyvárad.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:

TELEFON 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a **WOLFRAM LÁMPÁK**

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárok, izzólámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.